

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Природничо-географічний факультет
Кафедра хімії, екології та методики їх навчання

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

В. о. завідувача кафедри
Наталія ГОРБАТЮК

"28" серпня 2023 року

Розробник:
Роман ПОДПЕРІЙ – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри хімії, екології та методики їх навчання

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри хімії, екології та методики їх навчання
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року
В. о. завідувача кафедри хімії, екології та методики їх навчання

Наталія ГОРБАТЮК
В. о. завідувача кафедри

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.11 Екологія підприємництва

Галузь знань: **10 Природничі науки**

Спеціальності: **101 Екологія**

Освітня програма: **Екологія**

Робочу програму розроблено та затверджено на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року
Голова науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Ігор ПУЖ
Голова науково-методичної комісії

на 20__ /20__ н. р. _____ (ім'я) _____ (прізвище) в. о. _____ 20__ р., протокол № _____
на 20__ /20__ н. р. _____ (ім'я) _____ (прізвище) в. о. _____ 20__ р., протокол № _____
на 20__ /20__ н. р. _____ (ім'я) _____ (прізвище) в. о. _____ 20__ р., протокол № _____
на 20__ /20__ н. р. _____ (ім'я) _____ (прізвище) в. о. _____ 20__ р., протокол № _____

Робоча програма «Екологія підприємництва» для здобувачів вищої освіти спеціальності 101
Екологія

Розробник:

Роман ПОДЗЕРЕЙ – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри хімії, екології та методики їх навчання

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри хімії, екології та методики їх навчання

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року

В. о. завідувача кафедри хімії, екології та методики їх навчання

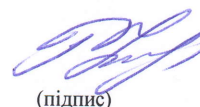

Наталія ГОРБАТЮК
(ім'я та прізвище)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Інна РОЖІ
(ім'я та прізвище)

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4/120	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, у тому числі:	120	
Аудиторні:	38	
Лекційні	14	
Семінарські / Практичні	24	
Лабораторні		
Самостійна робота	42	
Індивідуальні завдання	40	
Форма семестрового контролю	Екзамен	

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: формування теоретичних уявлень та знань майбутніх спеціалістів-екологів в області екологізації підприємницької діяльності; розвиток соціо-економіко-екологічного мислення для побудови екологічно безпечної територіальної організації життя..

Завдання: вивчення загальних умов розвитку екологічного підприємництва; формування знань і умінь дослідницького характеру спрямованих на вибір напрямів діяльності, власної ринкової ніші, отримання базових знань для побудови бізнес-моделей в різних галузях виробництва; розуміння сучасних екологічних проблем держави і світу, безперспективності технологічної ідеї розвитку й необхідності зміни її на екологічну, яка базується на розумінні єдності всього живого й неживого в глобальній системі гармонійного співвідношення і розвитку виробництва.

3. Компетентності та програмні результати навчання за ОП

Компетентності за ОП:

К14. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

К18. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.

Програмні результатами навчання за ОП:

ПР05. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПР09. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПР16. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.

4. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Теоретичний базис розвитку підприємства на еколого-економічних засадах.

Тема 1. Екологічне підприємництво в Україні .

Сучасний економічний розвиток. Вплив підприємницької діяльності на довкілля. **Сутність екологічного підприємництва.** *Роботи природоохоронного призначення. Послуги природоохоронного призначення. Суб'єкти екологічного підприємництва.* Види підприємницької діяльності екологічного спрямування за ролю та функціонально-господарським призначенням.

Тема 2. Державне регулювання еколого-економічного розвитку підприємств в Україні.

Аналіз природоохоронного законодавства України. Мета реалізації національної екологічної політики. Національна екологічна політика базується на таких принципах. Нормативно-правові екологічні інструменти. Нормативно-правове забезпечення регламентує. Загальний еколого-правовий статус підприємств. Об'єктами обов'язкового екологічного аудиту в Україні. Проблемними питаннями, що пов'язані з впровадженням екологічного аудиту в Україні. Основні проблеми фінансування природоохоронної діяльності.

Тема 3. Світова практика регулювання екологічних аспектів підприємницької діяльності

Глобальні та європейські принципи державної екологічної політики США. Правове регулювання. Розвиток інфраструктури природокористування. Фінансово-економічні інструменти. Інструменти соціального впливу. Економічне стимулювання природоохоронної діяльності. Особливістю системи управління охороною довкілля у Канаді. Досвід Великобританії по реалізації природоохоронної політики. Основні напрями вдосконалення економічного механізму природокористування і охорони довкілля.

Змістовий модуль 2. Управління розвитком вітчизняних підприємств на екологічних засадах.

Тема 4. Пріоритети екологічного управління вітчизняними підприємствами

Передумови ефективного і збалансованого розвитку промислових підприємств. Екологічний аспект соціальної відповідальності бізнесу. Концепція еколого-економічного управління промисловими підприємствами. Основні напрями ресурсозбереження, висвітлені на сьогодні у науковій літературі, мають організаційно-технологічний зріз.

Тема 5. Організаційно-економічне моделювання управління підприємством на основі екологічних факторів.

Моделювання процесів управління суб'єктом господарювання. Модель адаптованого механізму еколого-економічного управління на вітчизняних підприємствах. Система еколого-економічного управління. Звіт про функціонування системи ЕЕУ. Процес моніторингу екологічних аспектів діяльності підприємств.

Тема 6. Інструментарій оцінювання розвитку підприємства на екологічних засадах.

Термін «декаплінг». Систематизація сучасних підходів до оцінювання екологічної складової управління підприємством дозволила виокремити такі групи. Ефект комплексного використання сировини.

Тема 7. Зростання продуктивності ресурсів як фактор екологізації виробництва

Теоретико-методичні засади вирішення економічних проблем функціонування промислових підприємств в аспекті ресурсозбереження. Управління продуктивністю підприємства передбачає реалізацію альтернативних підходів. Світовий досвід розроблення і реалізації програм ресурсозбереження. Основні напрями ресурсозбереження. Управління продуктивністю підприємства на засадах раціонального використання природних ресурсів. Ефективність використання мінерально-сировинної бази. Систематизація підходів до форм прояву «раціонального використання природних ресурсів».

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лр	ін	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичний базис розвитку підприємства на еколого-економічних засадах												
Тема 1. Екологічне підприємництво в Україні	14	2	2		4	6						
Тема 2. Державне регулювання еколого-економічного розвитку підприємств в Україні.	18	2	4		6	6						
Тема 3. Світова практика регулювання екологічних аспектів підприємницької діяльності	18	2	4		6	6						
Разом за змістовим модулем 1	50	6	10		16	18						
Змістовий модуль 2. Розвитком вітчизняних підприємств на екологічних засадах												
Тема 4. Пріоритети екологічного управління вітчизняними підприємствами	16	2	2		6	6						
Тема 5. Організаційно-економічне моделювання управління підприємством на основі екологічних факторів	18	2	4		6	6						
Тема 6. Інструментарій оцінювання розвитку підприємства на екологічних засадах.	18	2	4		6	6						
Тема 7. Зростання продуктивності ресурсів як фактор екологізації виробництва	18	2	4		6	6						
Разом за змістовим модулем 2	70	8	14		24	24						
Усього годин	120	14	24		40	42						
Модуль 2												
ІНДЗ					40							
Усього годин	120	14	24		40	42						

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Сутність та зміст підприємництва	2	
2.	Основні умови формування екологічного підприємництва	2	
3.	Ринкові механізми природокористування	2	
4.	Правові основи підприємницької діяльності в Україні	2	
5.	Стратегії ціноутворення	4	
6.	Основи інвестиційної діяльності	4	
7.	Договірні взаємовідносини в бізнесі	4	
8.	Застосування природоохоронного законодавства при ліцензуванні підприємницької діяльності при врахуванні екологічних вимог	4	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Поняття бізнесу, його основні терміни. Джерела створення власної справи.. Припинення діяльності підприємства..	4	
2.	Виробнича і посередницька підприємницька діяльність в екологічній сфері. Суб'єкти підприємництва у фінансовій сфері та ринок фінансових ресурсів. Інституційні елементи інфраструктури ринку. Послуги з екологічного лізингу.	4	
3.	Екологічні вимоги щодо використання природних ресурсів.	4	
4.	Державне регулювання лізингової діяльності. Способи державної підтримки малих підприємств.	4	
5.	Механізм вільного ціноутворення. Сутність екологічних послуг.	4	
6.	Сутність інвестиційного ризику. Обсяги і форми інвестицій. Ринок інтелектуальної власності.	4	
7.	Сутність конкуренції в екологічній сфері. Міжнародний інжиніринг. Екологічне маркування.	4	
8.	Правове регулювання легітимізації екологічного підприємництва.	4	
9.	Потреба вдосконалення правової бази щодо законодавчого регулювання розвитку підприємництва.	4	
10.	Негативні екологічні наслідки технологічних досягнень людини: найбільші техногенні катастрофи та їх наслідки для довкілля.	6	

8. Індивідуальні завдання

1. Екологічна еквівалентність критеріїв, процесів, об'єктів, природно-технічних геосистем.
2. Суб'єкти підприємницької діяльності. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності.
3. Проблеми суспільної власності на природні ресурси відкритого доступу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
69–74	D	задовільно	
60–68	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Соломенко Л. І. Загальна екологія. Херсон : Олді-плюс, 2020. 351 с.
2. Скоробогатий Я. П., Ощиповський В.В, Василечко В.О., Кусковець С.Л. Основи екології : навколишнє середовище і техногенний вплив. Львів: Новий світ –2000, 2019. 221 с.
3. Бедрій Я. І., Білінський Б. О., Івах Р. М., Козяр М. М. Промислова екологія. Київ : Кондор, 2018. 372 с.
4. Козинська І. П. Промислові ландшафти лісополя Правобережної України. Умань: Середняк Т. К., 2023. 155 с.
5. Прищепя А. М. Системний аналіз якості навколишнього середовища. Київ : Кондор, 2018. 495 с.
6. Гринів Л. С. Екологічна економіка. Львів : Магнолія 2006, 2017. 358 с.
7. Купалова Г.І. Екологічне підприємництво як невід'ємна складова сталого розвитку України. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, № 26. 2011. С.35-39.
8. Бедрій Я., Билинський Б., Івах Р., Козяр М. Промислова екологія Посібник для ВНЗ. Кондор, 2018 р., 374 с.

Допоміжна

1. Андреева Н. М. Екологічно чисте виробництво в системі екологічного підприємництва: систематика наукового бачення та взаємозв'язку. Економічні інновації: Зб. наук. пр. Одеса: ІПРЕЕД НАН України. 2012. Вип. 48. С. 8-17.
2. Жицька Л. І. Техноекологія: практикум [навчальний посібник]. Черкаси: ФОП Гордієнко Є.І., 2018. 203 с.
3. Іваненко О.І., Носачова Ю.В. Техноекологія. Кондор, 2017. 294 с.
4. Мальований М. С., Боголюбов В. М., Шаніна Т. П. Техноекологія. ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. 616 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://www.menr.gov.ua>
2. Журнал «ECOBUSINESS. Екологія підприємства». URL: <https://ecolog-ua.com/>
3. Ведення агробізнесу в Україні. URL: http://ucab.ua/files/Survey/Doing/DoingAgribusinessInUkraine_2018.pdf.